

BOEKBESPREKINGEN

Dr. H. M. R. DE HAAN en W. A. L. DEKKER; *Groot Woordenboek der Geneeskunde I*. Verschijnt in 4 delen, totaal 2240 blz. Prijs per deel f 37,50 (compleet f 150.—) geb. Uitg. L. Stafleu, Leiden. Studenten en zij, die geregeld p.m. of kw. een bedrag in mindering wensen te gieren, kunnen overleg plegen.

Met dit zeer bijzondere werk, gedrukt op prima papier in een kleine fraaie letter, gebonden in aantrekkelijke prachtband is een novum op de Nederlandse medische boekenmarkt verschenen! Uiteraard is nog slechts een summier oordeel mogelijk. Met een klein rekensommetje kan men zich afvragen, hoe de rest van het alfabet in de drie, met tussenruimten van ± 7 maanden te verschijnen delen zal worden ondergebracht, waar dit eerste deel voor de letters A — C reeds niet minder dan 700 pagina's opeist. Ten slotte zal, naar wordt medegedeeld, telkens, met tussenpozen van $\pm \frac{1}{2}$ jaar, een geheel nieuw (cumulatief) supplement volgen, waardoor het complete werk op peil zal worden gehouden. Hier wordt dus een ernstige en te waarden poging gedaan om hen, die direct of zijdelings met de medische en de natuurkundige, scheikundige, biologische of andere aanverwante wetenschappen te maken hebben een baken te verschaffen in de, door de snelle uitgroei welhaast chaotische terminologie, waarin het voor de specialist al uitermate moeilijk is wegwijs te worden, om van de leek maar niet te spreken. Belangrijk is daarbij, dat ook de Engelse, Duitse en Franse vertalingen worden gegeven, voorzover deze van de Nederlandse medische vaktermen afwijken — en omgekeerd. Men vindt er de namen der bekende onderzoekers op elk, de medische wetenschappen rakend gebied, de namen van alle ziekteverschijnselen en de daarbij toegepaste chemische stoffen, dikwijls met uitvoerige toelichting en met hun chemische en structuur-formules, alle bekende specialité's, alle door de mens gebruikte voedingsmiddelen met de daarin voorkomende nutriënten, alle door de militair-geneeskundige staven gebruikte termen met hun verklaringen, wat kortom het werk doet uitgroeien tot wat de ondertitel reeds meldt, een encyclopaedia medica.

Dat men daarbij wel ver gaat, b.v. wanneer men kan lezen, dat een appel een schijnvrucht is, aan een boom groeit en in diverse variëteiten (goudreinet, cox orange, enz.) wordt gekweekt, wat een Bubikopf is en een bolleboos, enz. dingen, die men toch waarlijk in een medisch woordenboek niet zoekt, moet men maar op de koop toe nemen.

Het behoeft niet te verwonderen, dat de tandheelkunde, die zich een zo uitzonderlijke en zelfstandige plaats tussen de medische wetenschappen heeft weten te veroveren, er vrij magertjes afkomt. Vindt men er namen als *Ang le*, *Bonn will* en *Car m i c h a e l*, vergeefs zal men zoeken naar een *Bl a c k* en een *C a s e*. Ernstiger is echter, dat men tandheelkundige slordigheden tegenkomt. Zo vindt men achter *Ed w a r d A n g l e*: Amerik. tandarts, classificatie v. A.: indeling van de verschillende vormen „open beet”: 1. neutro occlusie, 2. disto occlusie, 3. mesio occlusie, 4. disto occlusie aan de ene zijde en mesio occlusie aan de andere zijde”; achter *c a s e (E)*: 1. casus, 2. (tandheelk.) gebit(!).

Wij ontmoeten in de lijst der elf medewerkers de naam van tandarts Deenk. Zijn wij wèl ingelicht, dan is hij te elfder ure ingevallen. Wij mogen dus alle vertrouwen hebben, dat in de volgende delen de tandheelkunde wat nauwkeuriger zal worden bekeken.

Maar hoe dan ook, de hoofddruk is, dat hier een werk wordt geboden, dat aan allen, die zich voor medische literatuur in de ruimste zin interesseren, en vooral aan hen, die wetenschappelijk werken, een zeer uitgebreid materiaal verschaft.

M a r g a d a n t

W. PELTON and J. M. WISAN: *Dentistry in Public Health*. Publishers: W. B. Saunders, Philadelphia 1955; 282 pages. \$. 6.50. Second Edition, completely revised and rewritten.

Dit, zojuist verschenen boek, kan gelden als het Amerikaanse standaardwerk op het gebied der sociale tandheelkunde.

Het is dat, zowel door de daarin behandelde hoofdstukken, als door degenen, die aan de inhoud hebben medegewerkt. Behalve de samenstellers hebben ook John Fulton, John W. Knutson en Albert L. Russell verschillende onderwerpen voor hun rekening genomen, hetgeen betekent dat de kopstukken der U.S.A. Public Dental Health workers voor de inhoud verantwoordelijk zijn.

Een en ander wordt voorts nog bewezen door het feit, dat het voorwoord geschreven is door Harold Hillenbrand, de welbekende secretaris van de American Dental Association.

Dit boek is interessante literatuur voor een ieder die zich bezig houdt met, of geïnteresseerd is in de problemen der sociale tandheelkunde. Hij zal echter bij voortdurend moeten bedenken, dat een en ander dient voor voorlichting van Amerikanen en dat in de U.S.A. de toestanden volkomen verschillen van die in Europa en ook dat men de z.g. sociale vraagstukken van een geheel ander standpunt uit beziet, omdat nu eenmaal de levens- en wereldbeschouwing van de Amerikaan een geheel ander uitgangspunt heeft dan de Europese.

De vertroeteling vanaf „the cradle to the grave” is niet bepaald een Amerikaanse opvatting en derhalve beschouwt men de vraagstukken, die verband houden met de Volksgezondheid, als dezulke, die niet alleen door de Overheid moeten worden opgelost, maar waaraan de bevolking — collectief en individueel — heeft mede te werken.

Het feit dat aan de Universiteiten een afzonderlijke studie en een doctoraat in „Public Health” mogelijk is, ook in „Dental Public Health” heeft tengevolge, dat meer en meer artsen en tandartsen een dergelijke studiegang volgen, na hun M.D. of D.D.S. behaald te hebben en hun werkzaamheid gaan zoeken als deskundige voorlichters op het gebied der volksgezondheid.

Dit boek is door dergelijke experts samengesteld en behandelt in de eerste plaats de belangrijkheid van Public Health en vervolgens hetgeen op het speciale gebied der sociale tandheelkunde vandaag mogelijk is.

Besproken worden de statistische methoden die thans in gebruik zijn, de preventie en controle van de tandcaries en andere mond- en tandziekten, de administratieve methodes, de opleiding en de financiering.

Een en ander is op zeer klare en bondige wijze weergegeven en is dan ook volstrekt noodzakelijke literatuur voor allen die op dit terrein werkzaam zijn.

Deze volledig herziene, tweede druk verschijnt zes jaar na de eerste en men kan volkomen instemmen met H i l l e n b r a n d als hij zijn voorwoord beëindigt met de opmerking:

„The story of dentistry in public health has many chapters as yet unwritten. If progress in this important field of health continues, as it must, one can look with assurance in the next few years to another edition „completely revised and rewritten”.”

N o r d

Prof. Dr. K. HÄUPL, Prof. Dr. W. MEYER, Prof. Dr. K. SCHUCHARD. *Die Zahn-Mund- und Kieferheilkunde*. Ein Handbuch für die Zahnärztliche Praxis, Urban & Schwarzenberg, München-Berlin 1954. Afleveringen X en XI (i.e. blz. 161-480 uit deel 5). D.M. 19,50 bij inschrijving of D.M. 22.

Een ruime plaats is in dit handboek toegemeten aan de orthodontie. Behalve bovengenoemde afleveringen moet nog een derde volgen, hetwelk het totale aantal bladzijden op ruim 400 moet brengen. Het zijn weer een aantal bekende auteurs uit de vakliteratuur, die de verschillende onderwerpen behandelen. Behoudens een enkele uitzondering zijn allen uit Centraal Europa afkomstig.

Het cephalometrisch onderzoek is toevertrouwd aan Dr. W. G r o s s m a n n uit Londen. Dr. H. W u n d e r e r geeft een indeling ten behoeve van de diagnostiek, terwijl Prof. Dr. K. H ä u p l de grondgeïnselen der orthodontische therapie bespreekt. Dezelfde schrijver wijdt een belangrijk deel aan de functionele behandeling, gevolgd door een korte uiteenzetting van de hand van Prof. Dr. J. E s c h l e r over de spierfunctie en de orthodontische therapie. Het speciale gedeelte der functionele behandeling komt voor rekening van Dr. L. P e t r i k uit Wenen; deze auteur besteedt tevens 75 pagina's aan de beschrijving van behandelde gevallen. Prof. A. M. S c h w a r z onderwerpt tenslotte de apparatuur van B i m l e r aan een bespreking en besluit met een verhandeling over actieve plaatapparaten.

L. J. A. v a n S c h i j n d e l

Die Prothetische Versorgung des zahnlosen Mundes. (Zahn-, Mund und Kieferheilkunde, Heft 14). Carl Hanser Verlag, München 24,50 D.M., 222 blz.

Uit de verschillende voordrachten, gehouden te Halle in November 1952, en de verslagen van een „Round table” discussie te Bonn in April 1953, die in het te bespreken boek zijn gepubliceerd, blijkt wel duidelijk hoe betrekkelijk snel de Duitse tandheelkunde zich na de oorlog heeft weten te herstellen.

R i t t e r vraagt zich af, waarom de meeste practici zo'n afkeer hebben van het gebruik van verstelbare articulatoren en wijst er verder op, dat bij het vervaardigen van partiële prothesen, de prothese in veel gevallen dient te worden voorafgegaan door een orthodontisch apparaat ter behandeling van gewrichtsstoornissen. Alhoewel hij misschien wat te optimistisch is over de resultaten, is zijn artikel van groot belang omdat het wijst op de nauwere samenwerking, die er dient te bestaan tussen prothetist en orthodontist.

Rehberg geeft aan de hand van een aantal proeven, een verhandeling over de rol die adhaesie en atmosferische druk spelen bij de retentie van een plaatprothese. Zijn artikel is zo belangrijk, dat men verlangend is naar een vervolg.

Reichenbach doet een stap terug als hij, in zijn bijdrage over de omvang van de basisplaat van de totale onderprothese, aanraadt het tuberculum retromolare in het algemeen niet door de prothese te laten bedekken.

Taege en Reumuth geven in twee artikelen een overzicht van de verschillende „Radierungsmethoden”, die in Duitsland worden toegepast ter verkrijging van een betere retentie van plaatprothesen. Wij menen, dat deze verouderde methoden ook in dit nieuwe gewaad geen plaats meer in de moderne prothetiek behoren in te nemen.

Nanke bespreekt de ervaringen met de z.g. magneetprothesen en meent, dat ze in bepaalde gevallen een welkome aanvulling van de retentiemiddelen voor een totale prothese zijn. Wij vragen ons echter af of het verantwoord is blijvend een magnetisch veld in de mond van een patient aan te brengen en menen bovendien, dat een versnelde resorptie van de processus alveolares op zal kunnen treden.

Na een weinig belangrijk artikel van Henkel, waarin hij hoofdzakelijk de verticale relatie behandelt, volgt een zeer interessante bijdrage van Fröhlich over de pathohistologie van slijmvlies en bot onder de prothese. De conclusies die hij trekt lijken evenwel niet in overeenstemming te zijn met onze klinische ervaringen van de laatste jaren.

Jantzen behandelt de verschillende prothesematerialen, terwijl Heisz de chirurgische verbetering van de tandeloze processus alveolaris bespreekt en aan de hand van een uitgebreid fotomateriaal wijst op uitstekende resultaten.

De discussie over bovengenoemde onderwerpen in het tweede deel van het boek, waaraan vooraanstaande Duitse docenten deelnemen, is zeer belangrijk, waarbij vooral gewezen moet worden op een bespreking van de alloplastische implantaten.

Samenvattend mogen wij zeggen: een zeer lezenswaardig boek, ook en misschien zelfs in het bijzonder voor de tandarts-practicus. v. d. Ven

V. R. TRAPOZZANO. *A comprehensive review of dentistry. (For use in preparing for State Board licensing examinations).* Second Edition. W. B. Saunders Company. Philadelphia. Londen 1955. 665 pag. \$ 8.—

Met de samenstelling van dit merkwaardige, in de vorm van vragen-en-antwoorden gegoten repetitorium, waarvan thans de tweede druk is verschenen, heeft de auteur, die ook in Nederland geen onbekende is, een tweeledig doel voor ogen gehad: In de eerste plaats is het ontworpen als leidraad voor de student, die zich op zijn praktisch tandartsexamen voorbereidt, in de tweede plaats als naslagwerk ten dienste van de algemene practicus.

De verwerkte stof bestrijkt nagenoeg alle gebieden van de tandheelkundige wetenschap; het geheel is in 21 hoofdstukken verdeeld, waarbij ook de juridische aspecten van het beroep niet vergeten zijn.

Tal van vooraanstaande auteurs verleenden voor de verschillende onderdelen hun medewerking; men ontmoet diverse bekende namen als L. S. Fosdick (biochemie), E. W. Skinner (materiaalkunde), H. B. G. Robinson (diagnostiek van mondziekten), Lester Burket (voedingsleer) en vele anderen.

Het spreekt vanzelf dat bij deze veelomvattende opzet het werk een aanzienlijke omvang heeft aangenomen: het bevat ongeveer 600 pagina's tekst, waaraan nog een uitgebreide index is toegevoegd.

De Nederlandse lezer staat wellicht wat onwennig tegenover de gedachte, dit systeem van vragen en antwoorden als een geschikte vorm van leerboek voor examencandidaten te beschouwen; als vraagbaak voor de practicus, die zijn geheugen wil oprispen, kan het in ieder geval goede diensten bewijzen.

J. B. Visser

CARL HILTEBRANDT: *Die Gestaltung der totalen Prothese*. Verlag „Zahnärztliche Welt“, G. M. B. H. Konstanz, 71 blz.

In het voor ons liggende boekje beschrijft Hilt e b r a n d t de vervaardiging van een totale prothese. Hij bouwt daarbij voort op zijn vroeger gepubliceerde „Arbeitsphysiologie des menschlichen Kauorgans“, waarvan de inhoud weliswaar niet bekend wordt verondersteld, maar de kennis waarvan toch wel bijdraagt tot een beter begripen van dit werkje.

Ook nu kant de schrijver zich weer tegen de aanhangers van wat hij noemt de „Mechanistische Denkmethode“, als G y s i e n H a n a u. Zo ziet hij b.v. het tuberculum articulare als een middel om bij het gebruik van de fronttanden de molaren buiten occlusie te brengen!

Bij de vervaardiging van de prothese legt Hilt e b r a n d t vooral de nadruk op de wenselijkheid van het tot stand brengen van een unilateraal evenwicht, al geeft hij toe dat dit niet in alle gevallen bereikbaar is.

Het boekje laat zich niet gemakkelijk lezen. Men zou over veel wat in enkele zinnen wordt afgedaan graag eens met de schrijver van gedachten wisselen, te meer waar Hilt e b r a n d t radicaal is in het afwijzen van verschillende, in het algemeen als juist aanvaarde theorieën.

De conclusie van referent over het boekje is: zeer lezenswaardig en belangrijk door een vaak sterk afwijken van gangbare meningen.

v. d. Ven